

In kaart brengen
BKO en
onderwijskwalificatie-
systemen

Den Haag, januari 2023
Sacha Maier
Pamela Smith
Joke Dekker

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
1.1	Doel	2
1.2	Achtergrond	2
1.3	Aanpak	2
2	Huidige onderwijskwalificatiesystemen wo, hbo en vo.....	4
2.1	BKO in het kort	4
2.2	Overeenkomsten en verschillen tussen kwalificatiesystemen	4
2.3	Docenten met BKO die overstappen naar hbo of vo	5
3	Beluisterde mogelijkheden voor formele vrijstellingen.....	6
3.1	BKO en BDB.....	6
3.2	BKO en eerstegraads onderwijsbevoegdheid.....	6
4	Mogelijkheden voor vervolg	7
	Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen.....	9
	Bijlage 2: Gesprekspartners.....	18

SoFokLeS is het Sociaal Fonds voor de Kennis Sector

In het Sociaal Fonds voor de Kennisector komen de werknemers en de werkgevers van universiteiten, onderzoeksinstituten en universitaire medische centra bij elkaar om een aantrekkelijke werkomgeving te creëren. In opdracht van de sociale partners voert SoFokLeS elk jaar verschillende projecten en onderzoeken uit, voor een **duurzame werkomgeving**, een **werkomgeving met perspectief** en een **inclusieve werkomgeving**.

1 Inleiding

SoFoKleS vindt het van belang dat medewerkers aan Nederlandse universiteiten perspectief houden of krijgen op fijn werk, binnen of buiten de universiteit waar zij werkzaam zijn. Dit houdt in dat medewerkers niet alleen goed wórd(en) in hun werk, maar ook goed blijven en/of zich voorbereiden op ander werk.

Een manier voor docenten aan de universiteit om aan te tonen dat zij geschikt zijn voor hun werk, is door het halen van een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). Dit keurmerk, opgesteld door de Nederlandse universiteiten, is een bewijs van de didactische bekwaamheid van docenten in het wetenschappelijk onderwijs (wo). De invulling van de BKO is instelling specifiek, onderling erkennen de Nederlandse universiteiten deze wederzijds. Er is een [lijst met kenmerken](#) waar een BKO aan voldoet.

1.1 Doel

SoFoKleS wil bevorderen dat de BKO ook waarde heeft op de externe arbeidsmarkt en heeft daarvoor een project ingericht met als doel het in kaart brengen:

- hoe de onderwijskwalificatiesystemen in de sectoren wo, hoger beroepsonderwijs (hbo) en voortgezet onderwijs (vo) formeel zijn geregeld; voor het voortgezet onderwijs toegespitst op eerstegraads docent;
- in hoeverre er formele vrijstellingen gelden voor docenten die in het bezit zijn van een BKO, die overstappen naar het hbo of het vo en daar bevoegd willen gaan lesgeven;
- wat mogelijke vervolgstappen zijn om te realiseren dat er voor docenten die in het bezit zijn van een BKO (meer) vrijstellingen of versnelde trajecten komen om bevoegd les te gaan geven in het hbo of het vo.

Met als uiteindelijk beoogde effecten:

- (een zeker) civiel effect voor de BKO;
- loopbaanperspectief voor docenten op de externe arbeidsmarkt;
- goed werkgeverschap.

1.2 Achtergrond

Eind jaren negentig voerde de Universiteit Utrecht een kwalificatiestructuur in voor het onderwijs. Dit was het startschot voor het geven van een impuls aan docentprofessionalisering – en gaandeweg ontwikkelden verschillende andere universiteiten ook onderwijskwalificaties. In 2006 namen zes universiteiten het initiatief om te komen tot een landelijk kader voor onderwijskwalificaties, om zo een einde te maken aan de verscheidenheid ervan op dat moment. Dit heeft er in 2008 toe geleid dat alle Nederlandse universiteiten de BKO landelijk wederzijds zijn gaan erkennen (UNL, 2018).

De BKO blijft zich ontwikkelen en aanpassen aan de wensen van het veld. Zo hebben de veertien universiteiten in 2017 op eigen initiatief een [peer review rondom het thema docentprofessionalisering](#) uitgevoerd en is in april 2022 landelijk afgesproken elkaars deelcertificaten te erkennen.

1.3 Aanpak

Aan de hand van deskresearch zijn de onderwijskwalificatiesystemen van het wo, hbo en vo op formeel vlak in kaart gebracht. Dit is aangevuld met informatie uit een vijftal gesprekken met stakeholders, afkomstig van de Universiteiten van Nederland (UNL), de werkgroep BKO-dossierhouders, de Vereniging Hogescholen (VH), het arbeidsmarkt- en opleidingsfonds voor hogescholen Zestor en de VO-raad. Tijdens deze gesprekken is ook gespard over huidige situatie rondom vrijstellingen en versnellingstrajecten en de mogelijkheden van een eventueel civiel effect.

Om te verkennen of er formele vrijstellingen (mogelijk) zijn voor docenten met BKO die overstappen naar het vo is er via de Interuniversitaire Commissie Lerarenopleidingen (ICL) een vragenlijst verspreid naar de universitaire lerarenopleidingen. In deze commissie stemmen de lerarenopleidingen van de Nederlandse universiteiten hun beleid af. Er zijn 10 vragenlijsten ingevuld voor universitaire lerarenopleidingen in het vo.

De bevindingen zijn samengevat in deze rapportage.

Hoofdstuk 2 gaat in op de manier waarop de onderwijskwalificatiesystemen in het wo, hbo en vo formeel zijn geregeld en op de formele vrijstellingen en versnellingstrajecten die op dit moment gelden voor docenten met BKO. Hoofdstuk 3 gaat in op de mogelijkheden die stakeholders signaleren voor het realiseren van een civiel effect. Hoofdstuk 4 schetst enkele ideeën voor vervolgstappen aansluitend op het project 'In kaart brengen van BKO en onderwijskwalificatiesystemen'.

De rapportage bevat verder twee bijlagen. Bijlage 1 is de inventarisatie van de formele systemen van de BKO, Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid/Basiskwalificatie Examinering (BDB/BKE), eerstegraads onderwijsbevoegdheid en het initiatief van UNL/VO-raad rondom maatwerk-leertrajecten. Bijlage 2 bevat een lijst met gesprekspartners gedurende de loop van dit project.

2 Huidige onderwijskwalificatiesystemen wo, hbo en vo

Dit hoofdstuk gaat in op de vraag hoe de onderwijskwalificatiesystemen in de sectoren wo, hbo en vo formeel zijn geregeld. In bijlage 1 zijn deze onderwijskwalificatiesystemen uitgebreid in kaart gebracht, hieronder staan de belangrijkste overeenkomsten en verschillen en de formele vrijstellingen voor een docent met BKO die overstapt naar hbo of vo. Voorafgaand een korte karakteristiek van de BKO.

2.1 BKO in het kort

Over het algemeen is het BKO-traject als volgt opgebouwd: docenten doen een intake, vaak op basis van of met als resultaat een startportfolio. Dit wordt gevolgd door een professionaliseringstraject. Dit professionaliseringstraject heeft de focus op onderwijsontwikkeling, -uitvoering, -toetsing, -evaluatie en -organisatie. Vakinhoudelijke kennis komt niet aan de orde. Docenten beschikken wel al over een relevante master en zijn werkzaam als junior docent, of zetten de eerste stappen in hun wetenschappelijke carrière; dan zijn ze bijvoorbeeld bezig met een promotietraject of postdoc.

Gedurende het BKO-traject werken docenten aan een portfolio of dossier, dat aan het einde van het traject wordt getoetst door een universitaire toetsingscommissie. Deze toetsingscommissie bepaalt of de docent bekwaam is om het BKO-certificaat te behalen.

BKO kent (net als BDB) een studiebelasting van maximaal 250 dan wel 300 uur exclusief onderwijstaken.

2.2 Overeenkomsten en verschillen tussen kwalificatiesystemen

WO

In het wo bestaan landelijke afspraken over de BKO, universiteiten erkennen elkaars BKO wederzijds. De inhoudelijke afstemming voor de BKO vindt zo veel mogelijk plaats door de universiteiten zelf. Er is een Werkgroep universitaire onderwijscentra (WUO), met vertegenwoordigers van elke universiteit. Dit is geen UNL-gremium, in de werkgroep zit wel een contactpersoon vanuit UNL. Leden van de werkgroep stemmen af, wisselen materialen uit en geven advies. Zo heeft deze werkgroep zich de afgelopen periode beziggehouden met het erkennen van elkaars deelcertificaten. De deelcertificaten zijn landelijk geaccordeerd en het is nu aan de universiteiten om hier verder invulling aan te geven. In het geval besluitvorming nodig is over BKO wordt dit voorgelegd aan het bestuur van UNL, de stuurgroep Onderwijs en Onderzoek heeft een adviserende rol.

De afspraken van de universiteiten ten aanzien van het erkennen van elkaars deelcertificaten bestaan noch in het hbo, noch bij de lerarenopleidingen.

HBO

Ook de [hogescholen hebben onderlinge afspraken](#) over het erkennen van elkaars basiskwalificaties voor docenten: de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB). De inhoudelijke afstemming vindt eveneens plaats door professionals in het veld, binnen een (informele) *community of practice* die op basis van transparantie en vertrouwen functioneert. In beginsel opereert het overleg zelfstandig; in het enkele geval dat structurele wijzigingen aan de orde zijn, worden deze voorgelegd aan het VH-bestuur. De *peer group* wordt gefaciliteerd door (een contactpersoon van) Zestor.

De Basis Kwalificatie Examinering (BKE) maakt onderdeel uit van de BDB. De BKO kent dit onderscheid tussen kwalificering voor onderwijs en examinering niet. De BKE is onder auspiciën van de VH ontwikkeld, inhoud van alle BDB's (inclusief BKE's) wordt ontsloten op de site van Zestor.

VO

Het bevoegdheidsstelsel voor het vo is gebonden aan een [wettelijk kader](#) en heeft een heel ander volume dan de BKO. Iemand kan zonder bevoegdheid starten in het vo, op voorwaarde dat deze docent de bevoegdheid binnen een zekere termijn behaalt.

De Nederlandse universiteiten bieden verschillende [routes naar het leraarschap](#). Op eerstegraads niveau zijn dit opleidingen via een éénjarig traject (na een vakmaster) of een tweejarig traject. Er bestaan diverse zij-instroomtrajecten en subsidiemogelijkheden.

ICL is de commissie waarin de lerarenopleidingen van de Nederlandse universiteiten hun beleid afstemmen en coördineren. Belangrijke onderwerpen zijn bijvoorbeeld de landelijke harmonisering van toelating tot de universitaire lerarenopleidingen (voortgezet onderwijs) en het academisch vakinhoudelijk eindniveau waaraan alle docenten voldoen die de eenjarige Master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs hebben afgerond. Ook is een verwantschapstabel ontwikkeld over inhoudelijke kennis, met een overzicht welke bachelor verwant is aan welk schoolvak.

2.3 Docenten met BKO die overstappen naar hbo of vo

Het spreekt voor zich dat lesgeven in de ene onderwijssector fundamenteel anders is dan in de andere onderwijssector. Zo is een verschil tussen wo en hbo dat het eerste type academische vaardigheden vraagt en het tweede wellicht meer praktijkgerichtheid. Een verschil tussen wo en vo is de doelgroep; volwassenen versus jongvolwassenen. Toch zijn er momenteel al mogelijkheden voor vrijstellingen.

Geen formele vrijstellingen

Uit een verkennend gesprek met de UNL en een lid van een werkgroep BKO-dossierhouders van universiteiten kwam naar voren dat er geen sprake is van formele vrijstellingen voor wo-docenten met een BKO naar hbo of vo en vice versa. Andere gesprekspartners vanuit UNL, VH, VO-raad en universitaire lerarenopleidingen bevestigden dit.

Vrijstellingen op individuele basis

Net als BKO is BDB een maatwerktraject, waarbij wordt gewerkt met een portfolio. Op basis van dat portfolio kunnen docenten met BKO soms vrijstellingen krijgen voor de BDB.

Ook bij toetreding tot een lerarenopleiding lijken vrijstellingen soms voor te komen. Zo'n vrijstelling gebeurt op individueel niveau door de examencommissie, op basis van een assessment. De assessments worden door de instellingen zelf ingericht. Instellingen stemmen de assessments voor de academische lerarenopleidingen af in ICL-verband. Voor het hbo gebeurt dit in het Algemeen Directeurenoverleg Educatieve Faculteiten (ADEF), waarin de directeuren van de eerste- en tweedegraads hbo-lerarenopleidingen participeren.

Vice versa kan er voor aankomende wo-docenten zonder BKO individueel ook vrijstelling mogelijk zijn op basis van een assessment. De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) heeft op het moment bijvoorbeeld een pilot waarin hbo-docenten met een Pedagogisch Didactische Aantekening en docenten die in het buitenland een portfolio hebben samengesteld hun portfolio inleveren bij de universiteit. De RUG analyseert het portfolio op basis van de kwaliteitseisen. Wanneer een docent aan alle kwaliteitseisen voldoet, krijgt de desbetreffende docent het BKO-certificaat. Wanneer er nog niet geheel aan alle eisen is voldaan, worden de lacunes opgevuld of dient de docent de officiële BKO-cursus te volgen.

3 Beluisterde mogelijkheden voor formele vrijstellingen

Dit hoofdstuk gaat in op de vraag waar - volgens de stakeholders - kansen liggen om formele vrijstellingen te realiseren voor docenten met BKO die overstappen naar het hbo dan wel vo.

Het is overigens niet duidelijk hoeveel procent van de docenten met BKO overstapt of wil overstappen naar het hbo of vo. Voor de gesprekspartners is dat wel relevant omdat het afstemmen en harmoniseren van trajecten energie kost en de werkdruk hoog is. Anderzijds kunnen formele afspraken die betrekking hebben op relatief kleine aantallen op den duur toch een impact hebben, omdat jaarlijks de overstappers naar een andere onderwijssector profiteren van de afspraken (cumulatief effect). En voor het (voortgezet) onderwijs geldt dat iedere docent die behouden blijft voor de sector in den brede winst is.

3.1 BKO en BDB

De VH zou graag zien dat de sectoren wo en hbo de BKO en BDB wederzijds erkennen, dan wel komen tot een nieuw gezamenlijk kader. Het gaat om één hoger onderwijsruimte. Afstemming tussen BKO en BDB past in dat perspectief. Uiteraard moeten curricula wel worden vergeleken. Overigens blijken sommige hbo-instellingen hun BDB door een universiteit te laten verzorgen, de Hogeschool van Amsterdam (HvA) heeft hierover bijvoorbeeld afspraken met de Universiteit van Amsterdam (UvA) en de Vrije Universiteit (VU).

De VH wijst er verder op dat selectie en aanname van de docent voorafgaat aan diens onderwijskwalificatietraject. Indien het relevant is dat een docent academische dan wel praktische affiniteit, kennis en vaardigheden heeft, wordt dit meegenomen bij de selectie en speelt het minder/niet meer bij het onderwijskwalificatietraject.

In het hbo is geen sprake van deelcertificaten die de instellingen onderling erkennen, zoals in het wo het geval is. Op dit vlak liggen dus geen mogelijkheden.

3.2 BKO en eerstegraads onderwijsbevoegdheid

Slechts een gering aantal universitaire lerarenopleidingen kan zich voorstellen dat deelcertificaten vrijstelling kunnen geven. De universitaire lerarenopleiding TiU heeft bijvoorbeeld het deel 'teach' en een deel 'test', die hierbij ingezet kunnen worden. De lerarenopleidingen zien eerder iets in Erkenning Verworven Competenties (evc), waarbij de docent ook andere zaken kan overleggen dan BKO.

Een minderheid van de universitaire lerarenopleidingen ziet desgevraagd mogelijkheden om te onderzoeken of docenten met BKO op onderdelen zoals algemene didactiek, toetsing, presenteren en interactief lesgeven, het begeleiden van werkgroepen of observeren, een zekere vrijstelling kunnen krijgen. Daarvoor moeten de curricula worden vergeleken. Bij de Tilburg Universiteit (TiU) is het BKO-traject bijvoorbeeld uitgebreid vormgegeven, met een aantal onderdelen die inhoudelijk gelijk zijn aan onderdelen van het traject voor de universitaire lerarenopleiding. Wageningen University & Research (WUR) noemt een soort sjabloon waarmee overlap in leeruitkomsten kunnen worden opgespoord als optie.

Daarnaast wijst een aantal van de universitaire lerarenopleidingen op de mogelijkheden van een individueel assessment, die nu ook al bestaan. Deze leveren echter geen formele, maar individuele vrijstellingen op.

4 Mogelijkheden voor vervolg

Om te achterhalen of er mogelijkheden zijn voor vrijstellingen voor docenten met BKO die overstappen van het wo naar hbo of vo zijn diverse gesprekken gevoerd en is een enquête gehouden onder de academische lerarenopleidingen. Tijdens deze gesprekken is niet gebleken dat men problemen ervaart met de huidige situatie. Er zijn al mogelijkheden voor vrijstelling en versnelling, zij het informeel en op basis van individuele portfolio's.

Het spreekt voor zich dat lesgeven in de ene onderwijssector fundamenteel anders is dan in de andere onderwijssector. Zo is een verschil tussen wo en hbo dat het eerste type academische vaardigheden vraagt en het tweede wellicht meer praktijkgerichtheid. Een verschil tussen wo en vo is de doelgroep; volwassenen versus jongvolwassenen. Desondanks zijn er stappen te nemen ten aanzien van erkenning van de BKO breder in de onderwijssector. Mogelijkheden lijken voor het hbo overigens dichterbij dan voor vo. Hieronder daarom ideeën omtrent formele vrijstelling voor wo-docenten met BKO die overstappen naar het hbo.

Het eventueel doorgaan op die mogelijkheden kan SoFoKleS (bureau) gedeeltelijk faciliteren, maar vraagt ook en vooral iets van sociale partners en stakeholders in betrokken sectoren. SoFoKleS kan een aanjagende rol spelen, maar is niet in de positie om formele veranderingen te realiseren.

Stap 1. Principebesluit sector wo

Als SoFoKleS wil inzetten op het verkrijgen van formele vrijstellingen voor wo-docenten met een BKO, moet eerst worden verkend in hoeverre werkgevers van de sector wo geïnteresseerd is in wederzijdse erkenning van BKO en BDB, ook bestuurlijk. Voor de hogescholen is wederzijdse erkenning immers een voorwaarde, daarom is het noodzakelijk te weten hoe de universiteiten hiertegenover staan. Voor deze verkenning is een rol voor de werkgeversleden van de Kamer weggelegd.

Indien deze verkenning leidt tot een positief antwoord op de vraag of de wo-sector geïnteresseerd is in wederzijdse erkenning van de hbo-onderwijskwalificaties, kan de volgende stap gezet worden om formele vrijstelling voor wo-docenten met een BKO te realiseren.

Stap 2. Bestuurlijke agendering

De wederzijdse erkenning bestuurlijk agenderen in het gezamenlijk overleg van UNL en VH. Dit vraagt uiteraard de nodige voorbereiding, waarbij het bureau van SoFoKleS een rol kan spelen, en tijdige bestuurlijke sondering. Een dergelijk proces vraagt om de nodige voorbereiding, onder meer:

- Argumenten in kaart brengen:
  - o De BKO is te beschouwen als onderdeel van het leven-lang-leren-concept; een docent haalt de BKO en stroomt daarna door naar een ander onderwijsveld om daar verder te leren. Dit geldt ook voor de BDB.
  - o Het samen optrekken in het hoger onderwijs biedt voordelen voor docenten en organisaties in het hoger onderwijs. Samen optrekken gebeurt al op meerdere vlakken (ook met OCW), bijvoorbeeld voor uitwisselingen tussen studenten (o.a. project Wisselstroom). Die samenwerking kan ook gelden voor (de kwalificatie voor) docenten, mits hbo en wo worden beschouwd als één onderwijsruimte, met perspectief voor docenten én studenten.
- Praktijkvoorbeelden ophalen bij opleiders die naast de BKO opleiden voor andere kwalificatiesystemen:
  - o BKO/BDB: Amsterdam (en eventueel RUG).
  - o BKO/universitaire lerarenopleiding: TiU, Amsterdam (en eventueel TU/e, WUR).
 En op basis daarvan kansen signaleren (bijvoorbeeld of een module Algemene didactiek tot vrijstelling kan leiden).
- Relevante ontwikkelingen volgen en waar mogelijkheden zijn op aanhaken. Zo beraadt UNL zich momenteel over docentprofessionalisering. Een omvattender thema, waar de gezamenlijke universiteiten nog middenin zitten. Mogelijk is er een relatie met Erkennen & Waarderen.

Mogelijke aanvullende activiteiten

Afhankelijk van eerdere uitkomsten kan verdere uitwerking nodig zijn waarbij (het bureau van) SoFoKleS een rol kan spelen. Te denken is aan:

- Inzicht verkrijgen in het percentage docenten met een BKO die de sector verlaten en (willen) overstappen naar hbo of vo. Dit dient dan gekoppeld te worden aan een percentage waaraan stakeholders belang

hechten. Een eventueel afstemmings- en harmonisatietraject kost betrokken sectoren immers de nodige tijd en energie, terwijl de werkdruk hoog is. Tegelijkertijd kunnen formele afspraken die betrekking hebben op relatief kleine aantallen (op den duur) toch impactvol zijn (cumulatief effect), dus de vraag is of deze informatie iets toevoegt.

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid	WO	HBO	HBO	VO
Aspect	Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	Basiskwalificatie Examinering (BKE)	Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
Wat is het?	Keurmerk voor docenten in het WO; een bewijs van didactische bekwaamheid voor docenten in het wetenschappelijk onderwijs ¹	Keurmerk voor docenten in het hbo om aan te tonen dat de docent didactisch bekwaam is om les te geven binnen de onderwijsinstelling (hbo-niveau) ²	Keurmerk om aan te tonen dat een docent een specifieke deskundigheid heeft voor toetsen binnen de eigen onderwijseenheid (bijv. opleiding) ³	Met een eerstegraads onderwijsbevoegdheid ben je didactisch bekwaam om les te geven aan alle klassen van havo en vwo, vmbo, middelbaar beroepsonderwijs, volwasseneneducatie en praktijkonderwijs. Verschil met een tweedegraads bevoegdheid is dat je ook les mag geven aan de bovenbouw van de havo en het vwo ⁴
Hoe is het geregeld?	Een didactische ontwikkelfase op maat die wordt afgesloten met dossier-toetsing . De docent die de BKO wil halen wordt begeleid door een senior docent en/of onderwijskundige. Tevens zijn er mogelijkheden tot leren en	De meeste hogescholen hebben een BDB-traject ontwikkeld, enkele scholen (nog) niet ⁷ . Zo is voor een docent aan een lerarenopleiding een BDB-traject niet relevant omdat	De meeste hogescholen hebben een BDB-traject ontwikkeld. Volgens het protocol BDB, die de kenmerken van de BDB omschrijft, valt toetsen onder een van deze kenmerken. De BKE vormt de leidraad voor	De opleiding tot eerstegraads docent is te volgen aan een hogeschool of universiteit . ¹⁵ Je bent eerstegraads bevoegd na afronding van de lerarenopleiding aan een hogeschool (hbo-master, die een vervolg is op de

¹ <https://www.universiteitenvannederland.nl/bko.html>

² https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

³

https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/000/330/original/Voorstel_voor_programma_van_eisen_voor_BKE_SKE.pdf?1442920445

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/welke-onderwijsbevoegdheden-zijn-er>

⁷ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

¹⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/welke-onderwijsbevoegdheden-zijn-er>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid	WO	HBO	HBO	VO
Aspect	Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	Basiskwalificatie Examinering (BKE)	Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
	<p>reflecteren in een community van docenten. Er is uniformiteit in de competenties die academische docenten moeten behalen en de wijze van toetsing hiervan, maar er is ruimte voor eigen invulling per universiteit om tegemoet te komen aan de behoeften van de instelling, opleiding en docent⁵</p> <p>Over het algemeen bestaat het traject uit een intake, vaak op basis van of met als resultaat een startportfolio, gevolgd door een</p>	<p>een eerstegraads bevoegdheid is vereist.</p> <p>De docent dient aan te tonen bekwaam te zijn op de volgende punten: doceren, begeleiden van studenten, ontwerpen van onderwijs, toetsen en professioneel docentschap⁸. Het traject is hier dan ook op afgestemd. Sommige hogescholen beginnen met een intake-gesprek. Bij de meeste hogescholen is sprake van een eindassessment en het</p>	<p>dit kenmerk¹⁰. De BKE is dan ook geïntegreerd in de BDB¹¹</p> <p>De docent dient aan te tonen dat hij of zij bekwaam is op het gebied van toetsen. Dit houdt in dat de tijdens het traject de complete toetscyclus wordt doorlopen en dat de BKE-volger producten oplevert¹² (als een toetsmatrijs). Er wordt zowel formatief als summatief getoetst.¹³ In het eindassessment en de beoordeling van het portfolio (die sommige hogescholen verplicht stellen aan</p>	<p>lerarenopleiding voor tweedegraads bevoegdheid) of lerarenopleiding aan een universiteit.¹⁶</p> <p>Hbo-master wordt veelal op maat gegeven; je gaat in op de drie bekwaamheidseisen: vakinhoud, (vak)didactiek en pedagogiek. Ook dien je stage te lopen.¹⁷</p> <p>Tijdens de tweejarige educatieve wo-master ga je in op de drie bekwaamheidseisen: vakinhoud, (vak)didactiek en pedagogiek. Ook dien je stage</p>

⁵ <https://www.universiteitenvannederland.nl/bko.html>

⁸ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

¹⁰ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf?msclkid=1f5afde8bbe511eca2b975cdd53725f6

¹¹ https://zestor.nl/media/themas/professionalisering/handleiding_peer_review_bdb_0.pdf

¹² <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Onderwijs/Conferentie%20Examencommissies/IV%20achtergrondinformatie%20toetsbekwaamheid%20-%20Hanze.pdf?msclkid=0c46008fbbe511ec95260fb44d6918d9>

¹³ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

¹⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/leraar-voortgezet-onderwijs>

¹⁷ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/met-welke-masteropleidingen-kan-ik-een-eerstegraads-bevoegdheid-halen/>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid Aspect	WO Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	HBO Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	HBO Basiskwalificatie Examinering (BKE)	VO Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
	professionaliserings-traject voor nieuwe docenten. Dit traject resulteert in een portfolio of dossier en toetsing hiervan ⁶	maken en laten beoordelen van een portfolio ⁹	deelnemers) komt het onderwerp toetsing expliciet naar voren ¹⁴	te lopen ¹⁸ In de eenjarige wo-master staan alleen (vak)didactiek en pedagogiek centraal. Aan vakinhoud wordt geen aandacht meer besteed. Ook dien je stage te lopen. ¹⁹ Afronding van het gehele traject en het succesvol behalen van alle benodigde studiepunten leidt tot eerstegraads bevoegdheid.
Type beleid qua uitvoering?	Op alle universiteiten is er een universitair beleid , wat inhoudt dat er een centrale BKO-regeling is voor de hele universiteit. Enkele universiteiten hebben daarnaast een facultair beleid , wat inhoudt dat	Deelnemende hogescholen hechten belang aan uniformiteit in de BDB waar dat kan en aan ruimte voor differentiatie en profilering waar dat wenselijk is. Dat houdt in dat hogescholen accenten kunnen aanbrengen in hun BDB-traject. Echter, er is afgesproken dat	Deelnemende hogescholen hechten belang aan uniformiteit waar dat kan en aan ruimte voor differentiatie en profilering waar dat wenselijk is. Dit houdt in dat scholen accenten kunnen aanbrengen in het kenmerk 'toetsing' , waarbij de basiskwalificatie examinering	Lerarenopleidingen behoren tot het hoger onderwijs. Daarmee vallen ze onder de bepalingen van de Wet op Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) en de samenhangende wet- en regelgeving.

⁶ https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Publicaties/VSNU_Infographic_BKO.pdf

⁹ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

¹⁴ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

¹⁸ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/met-welke-masteropleidingen-kan-ik-een-eerstegraads-bevoegdheid-halen/>

¹⁹ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/met-welke-masteropleidingen-kan-ik-een-eerstegraads-bevoegdheid-halen/>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid	WO	HBO	HBO	VO
Aspect	Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	Basiskwalificatie Examinering (BKE)	Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
	faculteiten hun BKO-regeling verder kunnen invullen ²⁰	wederzijdse erkenning van de BDB enkel kan plaatsvinden als de regelingen aan deze kenmerken voldoet : doceren, begeleiden studenten, ontwerpen onderwijs, toetsen en professioneel docentschap ²¹	de leidraad is om wederzijds erkend te worden ²² Enkele hogescholen bieden geen BDB-trajecten met BKE-traject als onderdeel daarvan aan, in verband met hun beleid rondom didactische bekwaamheid ²³	
Wie gaat erover?	Binnen UNL zijn afspraken gemaakt over kenmerken en inhoud van de BKO; deze afspraken fungeren als uitgangspunt bij het uitwerken van een BKO-regeling per universiteit ²⁴ en ²⁵ .	VH heeft een protocol vastgesteld dat voorziet in wederzijdse erkenning van de BDB ²⁶	Op verzoek van VH heeft de expertgroep BKE/SKE een programma van eisen opgesteld voor een module BKE in het hoger beroepsonderwijs. Uitgangspunt is de functie van de BKE; wat beoogt de BKE en welke bewijslast is nodig om	Het beleid rond de lerarenopleidingen is ondergebracht bij de Directie Leraren van het ministerie van OCW. ²⁸ De Interuniversitaire Commissie Lerarenopleidingen (ICL) is een commissie waarin de lerarenopleidingen van de

²⁰ <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Onderwijs/WUO%20Rapport%20BKO%20NL%202016.pdf>

²¹ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

²² https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

²³ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

²⁴ https://redined.educacion.gob.es/xmlui/bitstream/handle/11162/107163/jong_mulder_denerr_keulen.pdf?sequence=1

²⁵ <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Onderwijs/WUO%20Rapport%20BKO%20NL%202016.pdf>

²⁶ <https://open-pilot.overheid.nl/repository/ronl-archieff-b69e117-e84a-4d2c-80b4-6e0d2d180946/1/pdf/hoofdlijnenakkoord-hbo-raad-ocw.pdf?msckid=1d8e9b04bbd311ec98411f2eb5e0d4fc>

²⁸ <https://www.hva.nl/binaries/content/assets/subsites/kc-oo/publicaties/hoe-ziet-het-beleidsveld-rondom-de-leraren-opleidingen-eruit.pdf>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid Aspect	WO Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	HBO Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	HBO Basiskwalificatie Examinering (BKE)	VO Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
			te bepalen of deze functie wordt geborgd? ²⁷	Nederlandse universiteiten hun beleid afstemmen en coördineren ²⁹
Erkend door?	<p>14 Nederlandse Universiteiten</p> <p>Tevens worden BKO-regelingen van deze instellingen erkend:</p> <p>Overig Nederland: Universiteit voor Humanistiek, Nederlandse Defensie Academie, Nyenrode, UNESCO-IHE</p> <p>België: Universiteit Antwerpen, KU Leuven Universiteit Hasselt</p> <p>Buiten Europa: University of Curaçao³⁰</p>	<p>Deelnemende hogescholen hebben afgesproken elkaars BDB-certificaten te erkennen.³¹</p>	<p>Deelnemende hogescholen hebben afgesproken elkaars BDB-certificaten (waartoe de BKE in principe behoort) te erkennen.³²</p>	<p>Opleidingen erkend door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)³³. Het diploma is erkend door DUO en je diploma is in te zien in het Diplomaregister. Onderwijsinstellingen erkennen het diploma ook³⁴</p>

²⁷ https://www.utwente.nl/en/examination-board/Expertise_SKE/verantwoord-toetsen-expertgroep-bke-ske.pdf

²⁹ <https://www.universiteitenvannederland.nl/136237/actieplan-2018-2022.html?msclkid=d4f0c8bbbb2b11ec801d0c5c17704770>

³⁰ <https://www.universiteitenvannederland.nl/bko.html>

³¹ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

³² https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

³³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/hoger-onderwijs/vraag-en-antwoord/hoe-weet-ik-of-een-opleiding-in-het-hoger-onderwijs-erkend-en-kwalitatief-goed-is>

³⁴ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/wat-is-het-verschil-tussen-een-eerstegraads-en-een-tweedegraads-bevoegdheid/>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid Aspect	WO Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	HBO Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	HBO Basiskwalificatie Examinering (BKE)	VO Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
Wat voor certificaat/diploma?	Wederzijds erkend BKO-certificaat, dat toegang geeft tot doceren op alle Nederlandse universiteiten ³⁵	Wederzijds erkend BDB-certificaat door de deelnemende instellingen ³⁶	Wederzijds erkend BKE-certificaat (die in principe meestal onder de BDB valt) door de deelnemende instellingen ³⁷	Professionele master of education na afronding van de hbo-master, Academische master of education na afronding van de universitaire master
Borging kwaliteit?	De manier waarop universiteiten intern de kwaliteit van de BKO borgen verschilt, er is geen landelijk kader . Enkele universiteiten hebben besloten tot het oprichten van Commissies die de kwaliteit borgt , zoals de Commissie docentprofessionalisering (RUG), of de Commissie van Toezicht (4TUs) die steekproefsgewijs portfolio's opnieuw beoordeelt ³⁸	Landelijk is afgesproken dat hogescholen de kwaliteit van de BDB borgen. Dit gebeurt aan de hand van een peer review waarbij een panel (Community of Practice) bestaande uit collega's van andere hogescholen de betreffende hogeschool bezoekt en deelnemers, opleiders, werkplekbegeleiders en staf kritisch bevragen. Dit traject wordt ondersteund vanuit Zestor ³⁹	Omdat de BKE geïntegreerd is in de BDB ⁴⁰ , volgt de borging van de kwaliteit dezelfde methodiek als de BDB. Landelijk is afgesproken dat hogescholen de kwaliteit van de BDB borgen. Dit gebeurt aan de hand van een peer review waarbij een panel , bestaande uit collega's van andere hogescholen de betreffende hogeschool bezoekt en deelnemers, opleiders, staf en werkplekbegeleiders kritisch	De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) bewaakt de kwaliteit van hogescholen en universiteiten, en daarmee de lerarenopleidingen. De NVAO geeft een accreditatie aan de opleidingen wanneer de kwaliteit voldoet. Accreditatie is zes jaar geldig ⁴²

³⁵ <https://www.universiteitenvannederland.nl/bko.html>

³⁶ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

³⁷ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

³⁸ <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Professionalisering%20van%20docenten%20aan%20de%20universiteit.PDF>

³⁹ https://zestor.nl/media/themas/professionalisering/handleiding_peer_review_bdb_0.pdf

⁴⁰ https://zestor.nl/media/themas/professionalisering/handleiding_peer_review_bdb_0.pdf

⁴² <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/hoger-onderwijs/vraag-en-antwoord/hoe-wordt-de-kwaliteit-van-het-hoger-onderwijs-ho-bewaakt>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid	WO	HBO	HBO	VO
Aspect	Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	Basiskwalificatie Examinering (BKE)	Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
			bevragen. Zestor ondersteunt dit traject ⁴¹	
Wanneer ontstaan?	Eind negentiger jaren voerde UU een kwalificatiestructuur in voor onderzoek en onderwijs. In 2006 nam een zestal universiteiten het initiatief om te komen tot een landelijk kader voor deze onderwijskwalificaties. In 2008 werd de BKO landelijks wederzijds erkend ⁴³	In het Hoofdlijnenakkoord van de Vereniging Hogescholen is in 2013 afgesproken dat hogescholen een BDB invoeren ⁴⁴	In 2013 heeft een expertgroep (uit de sector, aangevuld met externen) in opdracht van de Vereniging Hogescholen een voorstel voor een programma van eisen voor examinering gedaan, getiteld 'Verantwoord toetsen en beslissen in het hoger beroepsonderwijs' ⁴⁵	In studiejaar 2002-2003 hebben de Nederlandse universiteiten de Europese bachelor-masterstructuur ingevoerd . ⁴⁶ Hiermee zal het onderscheid tussen een eerste- en tweedegraads bevoegdheid vormgegeven zijn via het wel/niet volgen van een master.
Studielast/uren?	Geen landelijk kader. Universiteiten geven zelf een invulling aan het totaal aantal uur en of dit inclusief of exclusief het aantal onderwijstaken is. Uren variëren tussen de 8 en 250 uur exclusief deze onderwijstaken ⁴⁷	Geen landelijk kader. Hogescholen geven zelf een invulling aan het aantal uren studiebelasting voor de BDB, variërend van 100 tot 300 uur . In sommige gevallen is dit inclusief onderwijstijd, in	Geen landelijk kader. De tijd voor de BKE valt onder de gehele tijd voor de BDB. Hogescholen geven zelf een invulling aan het aantal uren studiebelasting hieraan, variërend van 100 tot 300 uur . In sommige gevallen is dit inclusief onderwijstijd, in	Het studieprogramma voor de hbo-master omvat 90 studiepunten , wat neerkomt op 1,5 jaar fulltime (verspreid over 2 à 3 jaar). Dit is inclusief een aantal uur werken of stage.

⁴¹ https://zestor.nl/media/themas/professionalisering/handleiding_peer_review_bdb_0.pdf

⁴³ <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Professionalisering%20van%20docenten%20aan%20de%20universiteit.PDF>

⁴⁴ <https://zestor.nl/inventarisatie-trajecten-basiskwalificatie-didactische-bekwaamheid-bdb>

⁴⁵

https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/000/330/original/Voorstel_voor_programma_van_eisen_voor_BKE_SKE.pdf?1442920445

⁴⁶ https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/28024_invoering_van_een_bachelor

⁴⁷ <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Onderwijs/WUO%20Rapport%20BKO%20NL%202016.pdf>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid Aspect	WO Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	HBO Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	HBO Basiskwalificatie Examinering (BKE)	VO Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
		andere gevallen is dit exclusief ⁴⁸	andere gevallen is dit exclusief. De tijd voor de BKE omvat dus een deel van deze tijd ⁴⁹	De wo-master is 60 tot 120 studiepunten , afhankelijk van de opleiding. Deze opleiding wordt fulltime gevolgd en is inclusief een stage
Doorlooptijd	De maximale duur van het BKO-traject is bij veel universiteiten gesteld op 2 jaar. Dan moet de BKO binnen 2 jaar behaald worden. Vaak is de doorlooptijd korter ⁵⁰	Geen landelijk kader. De doorlooptijd verschilt per Hogeschool, variërend van 3 tot 18 maanden ⁵¹	Geen landelijk kader. De doorlooptijd verschilt per Hogeschool, variërend van 3 tot 18 maanden, een deel van deze maanden zal de focus liggen op toetsing ⁵²	De educatieve hbo-master duurt 2 tot 3 jaar ⁵³ en wordt grotendeels als deeltijdvariant aangeboden. ⁵⁴ De educatieve wo-master duurt 1 tot 2 jaar , afhankelijk van of men al in het bezit is van een masterdiploma ⁵⁵
Vakinhoud in het traject begrepen?	Nee, de BKO focust op onderwijsontwikkeling, -uitvoering, -toetsing, -evaluatie en -organisatie. Nadruk ligt op inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische	Nee, voor de BDB wordt enkel getoetst of de docent bekwaam is op de volgende punten : doceren, begeleiden van studenten, ontwerpen	Nee, hoewel de BKE vraagt om een specifieke deskundigheid binnen de eigen onderwijseenheid en met name op het gebied van toetsen en toets-items, wordt er tijdens de BKE enkel	Soms, in de hbo-master en de 2-jarige educatieve wo-master is er wél aandacht voor vakinhoud. Tijdens de 1-jarige wo-master is hier geen aandacht voor , omdat je deze vakinhoud al

⁴⁸ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

⁴⁹ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

⁵⁰ <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Onderwijs/WUO%20Rapport%20BKO%20NL%202016.pdf>

⁵¹ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

⁵² https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/samenvattend_overzicht_februari_2022.pdf

⁵³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/leraar-voortgezet-onderwijs>

⁵⁴ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/met-welke-masteropleidingen-kan-ik-een-eerstegraads-bevoegdheid-halen/>

⁵⁵ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/hoe-haal-ik-mijn-eerstegraads-bevoegdheid/>

Bijlage 1: Inventarisatie formele onderwijskwalificatiesystemen

Type didactische bevoegdheid Aspect	WO Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)	HBO Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)	HBO Basiskwalificatie Examinering (BKE)	VO Eerstegraads onderwijsbevoegdheid
	competenties om onderwijs te realiseren. Dit heeft wel betrekking op het éigen onderwijs, waarvoor vakinhoud nodig is. Ook staan competenties centraal als reflecteren en professionaliseren. ⁵⁶	van onderwijs, toetsen en professioneel docentschap ⁵⁷	ingegaan op de toetscyclus en niet op de vakinhoud ⁵⁸	tijdens je eerdere master hebt verworven. ⁵⁹

⁵⁶ <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Onderwijs/WUO%20Rapport%20BKO%20NL%202016.pdf>

⁵⁷ https://zestor.nl/media/bdb_trajecten/protocol_inzake_wederzijdse_erkenning_basiskwalificatie_didactische_bekwaamheid.pdf

⁵⁸ https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/000/294/original/Cursus_Basis_Kwalificatie_Examinering_-_Petra_Bouw.pdf?1442818508

⁵⁹ <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/met-welke-masteropleidingen-kan-ik-een-eerstegraads-bevoegdheid-halen/>

Bijlage 2: Gesprekspartners

Gedurende de looptijd van dit project is er met enkele mensen gesproken ter inkleuring van de rapportage. De stakeholders met wie het bureau van SoFoKleS heeft gesproken zijn:

Stakeholder	Functie
Universiteiten van Nederland (UNL)	Beleidsadviseur onderwijsinnovatie
Werkgroep BKO-dossierhouders	Lid werkgroep, werkzaam bij de RUG
Universiteiten van Nederland (UNL)	Projectleider academische leraren, tevens contactpersoon voor academische lerarenopleidingen. Via deze contactpersoon schriftelijke input verkregen van tien academische lerarenopleidingen.
Zestor	Projectleider, tevens contactpersoon met (informele) community of practice voor BDB van hogescholen
Vereniging Hogescholen (VH)	Coördinator algemeen onderwijsbeleid, portefeuille onderwijs en onderwijskwaliteit
VO-raad	Beleidsmedewerker, met in portefeuille onder meer lerarentekort

